

15. Az internet szolgáltatásai, FTP

- Mi az Internet, hogyan jött létre?
- Sorolja fel és jellemezze az internet főbb szolgáltatásait!
- Keressen egy ingyenes tárhely lehetőséget az interneten!

Az Internet története

Az Internet története az 1960-as évekre nyúlik vissza. 1969-ben az USA Hadügyminisztériuma telefonvonalon egy kísérleti jellegű, csomagkapcsolt hálózatot hozott létre (ARPAnet: Advanced Research Projects Agency Network). A hálózathoz egyre többen kapcsolódtak hozzá (pl. oktatási és kutatási intézmények). Az ARPAnet mellett létrehozták a hasonló technológiával működő MILnet (Military Network) hálózatot, és 1983-ban a két hálózatot összekapcsolták. Az ARPANET-hez ezután több hálózat is hozzákapcsolódott; pl. a MInet (a MILnet európai megfelelője), a SATnet és WIDEBAND (műholdas hálózatok), az NFSnet (National Science Foundation Network), a BITnet (Because It's Time Network), a USEnet, stb. Így alakult ki az, amit ma Internet néven ismerünk. Az 1990-es években már a nagy számítógépes kereskedelmi szolgáltató központok (CompuServe, America Online, stb.) is elérhetőek lettek az Interneten keresztül és az üzleti alkalmazások köre azóta is rohamosan bővül. Jelenleg több tízezer különböző számítógépes hálózat érhető el az Interneten, kiszolgálva több tízmillió felhasználót. Az Internet az intézményeken belüli információ szervezésére is hatással van: kialakult az intranet, az Internet technológiáját használó vállalati információs rendszer.

Szolgáltatások az Interneten

Az Internet egy kommunikációs közeg, egy "információs szupersztráda". De vajon mire lehet használni ezt az "országutat", milyen szolgáltatásokat érhetünk el rajta keresztül? Legelterjedtebb internetes szolgáltatások):

1. Az **FTP** Távoli Állományátvitel (állományok másolása és mozgatása)

Egy olyan Internet-szolgáltatás, mellyel az Internet egyik gépéről állomány(oka)t másolhatunk egy másikra. Ennek segítségével például akár egy amerikai gépről is lemásolhatunk (letöltés) egy programot, szöveget, vagy mást tartalmazó állományt, vagy akár fordítva, a mi gépünkről egy távoli gépre (feltöltés).

2. **Elektronikus levelezés.**

Egy levelezőprogram (mail) segítségével szöveges állományt küldhetünk az Internet bármelyik felhasználójának. Ehhez az kell, hogy minden levelezőnek egyedi címe legyen, és a címzés is szabványos legyen.

3. **Telnet (távoli bejelentkezés)**

A szolgáltató számítógépre sajátunkkal, mint a távoli gép termináljaként kapcsolódunk. Lehetőségünk van állományok letöltésére, programok indítására, adatbázisok lekérdezésére (többféle, csak elektronikusan forgalmazott folyóirat létezik), játékokban való on-line részvételre stb. Fontos, hogy a célszámítógép használatára jogot (account) kapjunk, azaz egy olyan felhasználói nevet és jelszót, amelynek birtokában használhatjuk. Viszonylag kevés olyan számítógép van, amire bárki beléphet.

4. **Csevegés (Chat)**

A csevegésben résztvevő számítógépek között folyamatos adatforgalom van. A csevegést egy szerver gép vezérli, a résztvevők által írt üzenetek a szerveren keresztül valamennyi résztvevőhöz lényegében azonnal eljutnak. A kapcsolat folyamatos és élő, a telekonferencia egy egyszerű megvalósítása. A csevegésre többféle megoldás van, a legelterjedtebb az IRC, ahol az adatforgalmat már több, összekapcsolt szerver végzi. A

csevegő megjelöli, hogy milyen témában kíván beszélgetni („csatorna”), s a továbbiakban az adott csatornára érkező minden üzenetet megkap, és válaszolhat is. Ha valamelyik csevegő személye felkelti az érdeklődését, privát csatornát nyithatnak, amelyen keresztül már csak ketten cseveghetnek.

5. **WAP(Wireless Application Protocol)**

A WWW megvalósítása a mobiltelefonokon. Mivel az átviteli sebesség kisebb és a mobiltelefon kijelzője csak gyengébb minőségű grafikát képes megjeleníteni, ezért a WAP lapok kevesebb multimédiás anyagot tartalmaznak és lényegre törők.

6. **WWW (World Wide Web)**

Globális multimédia adatbázis. Az információkat színes oldalakon tárolják, szöveg, kép, hanganyag, film formájában. Ezek egymásra hivatkoznak (pl. kiemelésekkel), és ezekre kattintva pillanatok alatt válthatunk. A kereskedelmi szolgáltatók megjelenésével a www jelentősége alaposan megnőtt, segítségével akár otthonról választhatunk a katalógusban. Az újabb böngésző programok már gyakran lehetővé teszik más Internet szolgáltatások kényelmes használatát (ftp, chat, levelezés) is.

- ✓ A web az interneten elosztott, többé-kevésbé összefüggő hipermédia sokumentumok halmaza- a linkek segítségével távoli gépek közötti ugrásokat is lehetővé tesz- a website tartalmilag és formailag összefüggő oldalak összessége.
- ✓ A böngészők feladata az interneten levő weboldalak megmutatása, de sok más szolgáltatást is nyújtanak, pl. nyomtatás, levelezés, webszerkesztés, FTP, stb.
- ✓ A Web számtalan speciális információs szolgáltatással is a rendelkezésünkre áll.

7. **Gopher**

Szöveges adatszolgáltatási protokoll. Hierarchikus menükben kereshetjük meg a távoli kiszolgálón levő adatbázisban a szöveges adatokat.

8. **Hírcsoportok (news)**

Egy speciális szolgáltatás. Lehetővé teszi egy fórum létrehozását. Itt azonos érdeklődésű emberek oszthatják meg egymással véleményüket. Ezekre a hírcsoportokra a jelentkezés után olyan szöveges üzeneteket írhatunk, amelyet mindegyik, a hírcsoportra „előfizetett” felhasználó olvashat, sőt reagálhat rá.

Az FTP

Az Internet klasszikus fájlátviteli **protokoll**ja, amely adatállományok két gép közötti kétirányú átvitelét teszi lehetővé.

Az FTP a klasszikus **szerver-kliens** modell alapján működik, bár a fájlok átvitelét mindkét irányban (a kapcsolatot kezdeményező **kliens**ről a **szerverre**, illetve visszafelé, a szerverről a kliens irányába) is lehetővé teszi.

Az FTP az átvitelre két külön csatornát alkalmaz. Ezek közül az első a parancs-csatorna, amelyet mindig a kliens épít fel a szerver felé az FTP-menet megkezdésekor, és amelyen keresztül a kéréseit annak elküldi, illetve az azokra adott állapotkódot és hibüzeneteket visszakapja. Ezen kívül a fájlok átvitele során a szerver a kliens kérésére annak irányába egy másik ún. adat-csatornát is felépít, amelyen keresztül a fájl tartalmát küldi el részére. A szerver minden egyes fájl átviteléhez külön adat-csatornát nyit, amelyet annak befejeztével mindig le is zár.

Az FTP használatára az **URL**-ekben az 'ftp://' protokoll-azonosító utal.

- ✓ Leggyakrabban az interneten elérhető FTP-szerverekkel kapcsolatba lépve használjuk.
- ✓ Ftp-szerverek címeit találhatjuk meg az ftpsearch.lycos.com/ webhelyen
- ✓ Nyilvános bejelentkezés a szerverre anonim névvel történhet, általában csak letöltésre használjuk. Ha van felhasználói nevünk és jelszavunk, akkor meghatározott

jogosultságokkal dolgozhatunk, pl. tudunk fájlokat, könyvtárakat másolni, létrehozni, áthelyezni, átnevezni, törölni.

- ✓ Az FTP használatához megfelelő programra van szükség, pl. IE vagy Mozilla böngészőre vagy a Total COMmanderre. A címsorban www helyett ftp jelzi, hogy FTP protokollt használunk.

Ingyenes tárhelyek igénylése:

<http://free.ezkell.hu/>

<http://uw.hu/> (<ftp.ultraweb.hu>)

Fájlok fel-és letöltése

www.jumbodir.hu